

Handläggare
Moa Lindunger
Telefon: 08-508 240 89

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2022-04-21

Strategi för fritids- och ungdomsgårdar

Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen

Sammanfattning

Kulturnämnden har beslutat om en strategi för fritids- och ungdomsgårdar som har skickats på remiss av kommunstyrelsen. Strategin ska vara ett stöd i arbetet med att utveckla en likvärdig fritidsverksamhet av hög kvalitet. Fritids- och ungdomsgårdarna i Stockholms stad ska, enligt strategin, skapa framtidstro och ge unga förutsättningar att växa. Stadens fritids- och ungdomsgårdar föreslås arbeta utifrån fem målområden. Strategin innehåller även förslag på indikatorer som gårdarna ska följas upp utifrån.

Förvaltningen anser att en standard för fritids- och ungdomsgårdar i Stockholms stad är viktig för att barn och unga i staden ska mötas av samma kvalitet oavsett vart de bor. Förvaltningen vill särskilt lyfta vikten av att det i strategin för stadens fritidsgårdar är centralt att synliggöra kopplingen till den av staden redan antagna *Strategin för att minska risken att barn, unga och unga dras in i kriminalitet* (2019) där en av fyra övergripande utgångspunkter är just ”Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer”. Förvaltningen ser att strategierna sammankopplade skulle skapa mycket goda förutsättningar för trygga och säkra fritidsgårdar liksom attraktiva och breddade fritidsgårdar. Utan denna koppling ser förvaltningen en risk för splittring i utvecklingen av stadens fritidsgårdar. Förvaltningen anser även att det i uppföljningen behövs en röd tråd mellan de styrdokument som på olika sätt berör och rör samma verksamhet. Förvaltningen menar att *Strategin för fritidsgårdar* med fördel skulle kunna följas upp inom ramen för respektive förvaltnings handlingsplan för *Strategin för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet* som revideras årsvis, och att arbetet i övrigt planeras och följs upp i det årliga verksamhetsplanarbetet.

Bakgrund

Våren 2021 fick kulturnämnden uppdrag att genomföra en utredning av stadens fritids- och ungdomsgårdar. Med avstamp i denna utredning, och dess förslag på åtgärder, har ett förslag till Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar arbetats fram.

Kulturnämnden beslutade vid sammanträdet den 22 februari 2022 att godkänna förslaget till strategi för fritids- och ungdomsgårdar och överlämna det till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till samtliga stadsdelsnämnder, stadsledningskontoret, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, Fryshuset och Rädta barnen för yttrande.

Ärendet

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar ska ge riktning för hur verksamheterna ska arbeta för att fler unga ska få en rik och meningsfull fritid. Strategin ska vara ett stöd för såväl stadsdelsförvaltningar som kompletterande förvaltningar och andra viktiga aktörer i samhället i arbetet med att utveckla en likvärdig fritidsverksamhet av hög kvalitet.

Mål och syfte med fritids- och ungdomsgårdarna

Fritids- och ungdomsgårdarna i Stockholms stad ska, enligt strategin, skapa framtidstro och ge unga förutsättningar att växa. Gårdarna ska fungera som en brygga mellan unga och resten av samhället, för att de ska hitta sin roll i staden och i världen.

Stockholms stads fritids- och ungdomsgårdar föreslås arbeta med följande fem målområden:

1. Fritids- och ungdomsgårdarna stärker unga och bidrar till deras utveckling
2. Fritids- och ungdomsgårdarna bidrar till jämlika och jämställda uppväxtvillkor
3. Fritids- och ungdomsgårdarna arbetar med ungas delaktighet och inflytande
4. Fritids- och ungdomsgårdarna erbjuder kvalitativ och attraktiv verksamhet
5. Fritids- och ungdomsgårdarna arbetar med fritidens egenvärde och som skyddsfaktor

Uppföljning av strategin

I strategin föreslås att varje stadsdelsförvaltning ska utarbeta en utvecklingsplan, utifrån lokala förutsättningar, som visar hur strategin ska realiseras. Detta ska ske under 2022 med stöd av kulturförvaltningen. Inför 2023, 2024 och 2025 ska kulturförvaltningen ta fram kvalitetsrapporter som bland annat tittar på nedan föreslagna indikatorer:

- Andel unga som vistas på fritids- och ungdomsgård i relation till befolkningens mängd i varje stadsdelsområde.
- Andel unga som är nöjda med det utbud som erbjuds på gårdarna.
- Antal program som erbjuds besökarna.
- Andel utbildade fritidsledare.
- Andel unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg
- Könsfördelningen bland besökarna.
- Antal riktade verksamheter för att inkludera underrepresenterade grupper i fritidsverksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för medborgarservice, stadsmiljö och öppen verksamhet

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen vill till att börja med understryka vikten av att det tas fram en standard för fritids- och ungdomsgårdar i Stockholms stad för att barn och unga i staden ska mötas av samma kvalitet oavsett vart de bor. Denna strategi har potential att vara en sådan standard.

Förvaltningen anser att processen att ta fram strategin varit inkluderande och väl genomförd vilket har skapat förutsättningar för en god förankring hos både stadsdelsförvaltningar och berörda fackförvaltningar.

Strategins koppling till övriga styrdokument

Förvaltningen vill särskilt lyfta vikten av att det i strategin för stadens fritidsgårdar är centralt att synliggöra kopplingen till den av staden redan antagna *Strategin för att minska risken att barn, unga och unga dras in i kriminalitet* (2019) där en av fyra övergripande utgångspunkter är just ”Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer”. Inom ramen för detta område rör två av fem övergripande fokusområden fritidsgårdarna: ”Fritidsgårdar som skyddsfaktor” samt ”Skola och fritidsgård som trygga platser”. Denna koppling saknas i strategin som den ser ut nu.

I fokusområdet ”Fritidsgårdar som skyddande faktor” inom strategin återfinns följande metoder och arbetssätt som förvaltningen tolkar som vägledande i drift och utveckling av stadens fritidsgårdar:

- Väl avvägd balans mellan strukturerad verksamhet och ostrukturerad verksamhet (så kallat häng)
- Fritidsgårdar som involverar de unga i planeringen av aktiviteter
- Tillgång till läxhjälp på fritidsgården
- Tydliga rutiner för samverkan mellan fritidsgård och vårdnadshavare
- Tydliga rutiner för samverkan mellan, fritidsgård, skola, socialtjänst och lokal polis, för att säkerställa en trygg miljö och att barn och unga i riskzon uppmärksammas
- Aktivt värdegrundsarbete för både medarbetare och unga

Förvaltningen har i olika forum till kulturförvaltningens utredare lyft vikten av att dessa två strategier kompletterar varandra. Detta skulle förslagsvis kunna ske genom att *Strategin för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet* sätter ramverket för en trygg och säker verksamhet medan *Strategin för fritids- och ungdomsgårdar* konkretiserar verksamhetsutbud och verksamhetsrutiner för ett breddat deltagande och ökad attraktivitet även för de ungdomar som inte söker sig till fritidsgårdar idag.

Utan en sådan koppling ser förvaltningen en risk för splittring i utvecklingen av stadens fritidsgårdar eftersom en av strategierna understryker fritidsgårdarnas förebyggande natur och den andra dess främjande. Denna ”spänning” mellan det förebyggande och det främjande, mellan det socialpolitiska och det kultur- och fritidspolitiska benet är uppmärksammat i flertalet forskningsrapporter från den av staden flitigt använda forskningsgruppen *Ung livsstil*.

Förvaltningen ser att strategierna sammankopplade skulle skapa mycket goda förutsättningar för en verksamhet som både är en attraktiv och breddad arena för barns och ungas jämlika tillgång till en meningsfull och utvecklande fritid samt den trygga och säkra verksamhet som behövs, inte minst eftersom statistik visar att barn i riskzon mer ofta kommer söka sig till fritidsgårdarna än andra barn.

Förvaltningen vill även lyfta behovet av en direkt koppling *Stadens program för barns rättigheter och inflytande* (2018) som antogs av kommunfullmäktige i december 2017.

Uppföljning av strategin, indikatorer och utvecklingsplaner
Förvaltningen anser att det är viktigt och rätt att de av staden antagna styrdokumentet löpande följs upp och utvärderas inom ramen för ordinarie verksamhets- och budgetuppföljning både lokalt och centralt. Förvaltningen ser mycket positivt på att

kulturförvaltningen tillsätter utvecklingsledare för att bistå övriga förvaltningar i utvecklingsarbetet gällande stadens fritidsgårdar. Förvaltningen anser emellertid att det även i uppföljningen behövs en röd tråd mellan de styrdokument som på olika sätt berör och rör samma verksamhet. När dessa inte korrelerar medför det inte bara en risk för splittrad utveckling av fritidsgårdarna utan även en splittrad och tidskrävande uppföljning av desamma. Förvaltningen menar därför att *Strategin för fritidsgårdar* med fördel skulle kunna följas upp inom ramen för respektive förvaltnings handlingsplan för *Strategin för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet* som revideras årsvis, och att arbetet i övrigt planeras och följs upp i det årliga verksamhetsplanarbetet. Förvaltningen bedömer därmed att det inte är resurseffektivt eller lämpligt att ta fram en separat utvecklingsplan utifrån denna strategi.

Jämställdhetsanalys

Strategin sätter särskilt fokus på jämställdhet genom målområdet *Fritids- och ungdomsgårdarna bidrar till jämlika och jämställda uppväxtvillkor*, i vilket framhålls att verksamheterna ska verka för jämn könsfördelning. Verksamheterna ska därför arbeta utifrån hög kompetens om likabehandling och aktivt sträva efter att nå en bredd av målgrupper. Det ska finnas trygga arenor och verksamheter för tjejer och specifika målgrupper så som unga inom exempelvis de nationella minoritetsgrupperna, nyanlända och hbtqi+ personer.

Förvaltningen instämmer i målformuleringen och ser fram emot ett stadsövergripande arbete för att konkretisera gemensamma metoder och arbetssätt för att uppnå ett breddat deltagande och verksamheter av hög kvalitet som verkar för jämställda uppväxtvillkor för fler barn.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Strategi för fritids- och ungdomsgårdar

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2022-04-06
Sara Heppling Trygg, Avdelningschef	2022-04-05